

Leidraad Participatiewet Steenwijkerland

Deel algemene bijstand inclusief Bbz 2004, IOAW en IOAZ

Hoofdstuk 1 Bijzondere aanvraagprocedures Participatiewet

Regelingen: Participatiewet, Bbz2004, IOAZ en IOAW

Onderwerpen:

- Inleiding
- Ingangsdatum bijstand na afgewezen WW-aanvraag
- Aanvragen Bbz 2004 en IOAZ

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal afwijkende aanvraagprocedures.

Ingangsdatum bijstand na afgewezen WW-aanvraag

In principe ontvangt een belanghebbende geen bijstand over een periode voorafgaand aan de datum waarop de bijstandsaanvraag is ingediend. Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken als bijzondere omstandigheden dat rechtvaardigen.

- *Als een belanghebbende een beroep heeft gedaan op een voorliggende voorziening bijvoorbeeld WW uitkering maar deze wordt afgewezen dan wordt de aanvraagdatum van de voorliggende voorziening de aanvraagdatum voor de bijstandsuitkering ¹.*
- De belanghebbende moet dan binnen 10 werkdagen na dagtekening van de afwijzingsbeschikking van UWV een digitale aanvraag algemene bijstand hebben ingediend via www.werk.nl.

Afgewezen WW-aanvragen en voorschotten

Als de belanghebbende een voorschot heeft ontvangen van het UWV en dit is onterecht gebeurd dan kan het voorschot verrekend worden met de bijstandsuitkering

De bijstand kan in dat geval zonder machtiging van de belanghebbende tot het bedrag van het voorschot worden terugbetaald aan het UWV (artikel 53 lid 1 Participatiewet).

Als de klant een voorschot niet hoeft terug te betalen dan geldt slecht recht op bijstand voor zover deze meer bedraagt dan de door het UWV verleende voorschotten.

Voorbeeld afwijzing WW en aanvraag Participatiewet

1. Belanghebbende vraagt op 15 juni een WW uitkering aan.

Het UWV wijst de aanvraag op 14 juli af.

Op 16 juli meldt belanghebbende zich voor een aanvraag WWB.

De ingangsdatum van de bijstandsuitkering is dan 15 juni.

De verstrekking van gegevens ten aanzien van het vermogen wijkt in deze gevallen af van het verificatie- en validatiebeleid. Belanghebbende moet inzage in zijn bankrekeningen verstrekken door de afschriften over de periode van 15 mei tot en met 16 juli ter inzage te geven. Bij de vermogensvaststelling mag volstaan worden met de saldi van de bankrekeningen rond 16 juli tenzij de vermogensmutaties over de periode aanleiding geven om het vermogen per 15 juni vast te stellen.

2. Als 1 maar belanghebbende meldt zich pas op 14 augustus.

De ingangsdatum is gelijk aan de melddatum, te weten 14 augustus. Voor de vermogensvaststelling hoeft dan niet van het verificatiebeleid te worden afgeweken.

De hierboven beschreven werkwijze ten aanzien van de WW geldt ook voor overige voorliggende voorzieningen.

Aanvragen Bbz 2004 en IOAZ

Aanvragen Bbz 2004 en IOAZ gaan rechtstreeks naar de gemeente. Deze worden door het Regionaal Bureau zelfstandigen (RBZ) afgehandeld. Het Rbz neemt de aanvragen in behandeling en adviseert het college. Het college neemt het uiteindelijke besluit. Hetzelfde geldt voor aanvragen in het kader van de IOAZ.

Hoofdstuk 2 Overbruggingsuitkering

Regeling: artikel 18 lid 1 Participatiewet

Aan een belanghebbende die de periode tussen zijn aanvraag en de eerste betaling van de uitkering niet kan overbruggen kan een overbruggingsuitkering worden verstrekt. Een belanghebbend kan in de volgende situatie in aanmerking komen voor een overbruggingsuitkering:

1. de uitbetaalperiode vóór de bijstand sluit niet aan op die van de bijstand.

De eerdere uitbetaalperiode was bijvoorbeeld wekelijks en sluit niet aan bij onze maandelijkse betaalperiode/-datum;

2. een "verlaten partner" blijft zonder middelen achter en kan niet wachten tot de eerste betaaldatum van de bijstand;
3. de hoogte van het inkomen in de periode voorafgaande aan de bijstandsverstrekking is ontoereikend om de periode tot de eerste bijstandsbetaling te overbruggen;

De overbruggingsuitkering is bedoeld om te voorkomen dat een cliënt op het moment van aanvraag met betalingsproblemen te maken krijgt. De praktijk leert dat mensen die bij aanvang van de bijstand al met achterstanden te maken krijgen deze niet meer inlopen. Er kunnen dan ook heel snel schulden ontstaan.

Als de Participatiewet geen aanknopingspunten biedt om overbruggingsbijstand in de vorm van een borgtocht of een lening toe te kennen moet de overbruggingsbijstand om niet te worden verleend.

Voor de terugbetaling van overbruggingsuitkeringen in de vorm van een geldlening sluit het college aan bij hetgeen in het debiteurenbeleid is opgenomen over terugbetalingen van geldleningen, uitgezonderd krediethypotheken.

Het overbruggingsbedrag beslaat maximaal een periode van één maand en de hoogte is gelijk aan de van toepassing zijnde bijstandsnorm, exclusief vakantietoeslag, minus de financiële middelen waarover wordt/kan worden beschikt.

NB:

Indien later blijkt dat in verband met een eigen woning, de bijstand in de vorm van een krediethypotheek wordt toegekend, zal ook de incidentele bijstand alsnog als krediethypotheek moeten worden toegekend

Hoofdstuk 3 Middelen

Regeling: Participatiewet, IOAW en IOAZ

Onderwerpen:

- Inleiding
- Giften
- Smartengeld
- Tegemoetkoming Schadefonds Geweldsmisdrijven
- (Her)berekening inkomsten
- Vakantiereserveringen uitzendkrachten bij verplichte bedrijfssluiting
- Vrijlating inkomsten uit arbeid en Parttime Ondernemen (PTO)
- Hoe vaak pas je de inkomstenvrijlating toe
- Inkomstenvrijlating en terugvordering
- Inkomstenvrijlating bij gehuwden
- Bijverdiensten kinderen jonger dan 18 jaar
- Vermogensvaststelling bij aanvang en tijdens de verlening van algemene bijstand
- Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm
- Algemeen gebruikelijke bezittingen in natura (auto, inboedel)
- Interen op vermogen

Vermogen te hoog vanwege achteraf verkregen middelen
Vermogensdeel met bijzondere bestemming

Inleiding

In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen over middelen.

Giften

Giften worden, als deze verantwoord zijn, bij de vaststelling van de bijstand in principe niet meegerekend. Hierbij speelt het volgende een rol:

- De gift leidt niet tot een bestedingsniveau dat niet in overeenstemming is met het bijstandsniveau;
- Het gaat om kosten voor een bestemmingen die niet inbegrepen zijn in de bijstandsnorm;
- Het moet om een redelijk bedrag/bestemming gaan;
- De gift heeft een onverplicht karakter

Smartengeld

Voor vergoedingen voor materiële en immateriële schade die onder artikel 31 lid 2 onderdeel m Participatiewet vallen, heeft het college het volgende beleid.

Hoe stel je vast waarvoor de schadevergoeding is

Het college ontvangt van de belanghebbende een vaststellingsovereenkomst. Daarin staat hoe de schadevergoeding is opgebouwd. In de vaststellingsovereenkomst is te zien welk gedeelte voor de immateriële schade (smartengeld) is en welk deel voor de materiële schade.

Heeft de belanghebbende geen vaststellingsovereenkomst of kan de belanghebbende niet op een andere manier aantonen hoe de schadevergoeding is opgebouwd, dan onderzoekt het college met de belanghebbende wat het doel van de schadevergoeding is.

Is de schadevergoeding:

- a. qua doel en hoogte vergelijkbaar met de schadevergoedingen genoemd in artikel 7 Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ dan rekent het college deze niet tot de middelen,
- b. ook bedoeld voor loonverlies aan arbeidsvermogen, maar is niet duidelijk voor welk deel, dan rekent het college een derde deel van die vergoeding toe aan loonverlies en arbeidscapaciteit. Tenzij belanghebbende kan aantonen dat dit lager is,
- c. ook bedoeld voor materiële schade (geen loonderving verlies aan arbeidsvermogen, maar is niet duidelijk welk deel, dan moet de belanghebbende aannemelijk maken welke kosten hij heeft moeten maken om deze schade te herstellen,
- d. ook bedoeld voor immateriële schade, maar blijkt de omvang daarvan niet uit de vaststellings- / schadeovereenkomst, dan wordt de hoogte daarvan vastgesteld onder aftrek van wat met behulp van b en/of c is vastgesteld.

Materiële schadevergoeding

Als de materiële schade een vergoeding bevat voor het verlies aan arbeidsvermogen dan wordt de schadevergoeding tot de middelen gerekend.

Vergoedingen voor medische behandelingen of schade aan de eigendommen van belanghebbende worden niet tot de middelen gerekend, tenzij met dat doel bijstand is verleend. Als de schadevergoeding niet wordt gebruikt voor herstel of vervanging van bezittingen, dan wordt de schadevergoeding als vermogen gerekend.

De vergoeding wordt wel tot de middelen gerekend als de vergoeding voor schade aan eigendommen is die bij de vaststelling van het recht op bijstand ook tot de middelen zouden zijn gerekend (artikel 34 lid 2 onderdeel a Participatiewet). *Denk bijvoorbeeld aan schadevergoeding voor een exclusieve auto.*

Periode schadevergoeding

Als in de schadeovereenkomst niet staat voor welke periode de schadevergoeding is bedoeld, dan loopt deze periode vanaf de datum van het ongeval tot het moment waarop belanghebbende de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt². Is de vergoeding bedoeld voor de periode van voor de bijstandsverlening dan is dit vermogen.

Immateriële schadevergoeding (smartengeld)

Immateriële schadevergoeding is een vergoeding voor het leed dat ontstaat door lichamelijk en/of psychisch letsel veroorzaakt door een ander. Vergoedingen voor immateriële schade worden niet tot de middelen gerekend (als deze verantwoord zijn). Het college laat bij de vaststelling van het vermogen de immateriële schadevergoeding buiten beschouwing voor zover die:

- lager of gelijk is aan het bedrag genoemd in artikel 34 lid 2 onderdeel d Participatiewet; en
- de helft van het meerdere.

De Nederlandse rechter is zeer terughoudend in het toekennen van immateriële schadevergoeding. Als de rechter dit toekent, gaat het veelal om zeer ernstige situaties. Reden waarom het college deze vergoeding niet volledig tot het vermogen wil rekenen.

Voorschotten smartengeld

Als belanghebbende een voorschot van de verzekeringsmaatschappij ontvangt bedoeld voor materiële schade dan wordt deze niet tot de middelen gerekend. Behalve als de vergoeding bedoeld is voor loonderving/verlies aan arbeidsvermogen of vergoeding van schade aan bezittingen die in het kader van bijstandsverlening ook tot het vermogen gerekend zouden worden.

Tegemoetkoming Schadefonds Geweldsmisdrijven

Het college rekent eenmalige tegemoetkomingen van het Schadefonds Geweldsmisdrijven aan slachtoffers en nabestaanden van slachtoffer van geweldsmisdrijven niet tot de middelen.

Het college vindt deze tegemoetkoming vanuit het oogpunt van bijstandsverlening verantwoord (artikel 31 lid 2 onderdeel m Participatiewet). De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 35.000,00.

Dit is echter anders wanneer deze tegemoetkoming een uitkering is, bedoeld voor het compenseren van het verlies van arbeidsvermogen/derving van levensonderhoud. Deze komt dan naar aard overeen met een periodiek te ontvangen bedrag aan inkomsten in verband met arbeid en moet daarom als middel in aanmerking worden genomen in het kader van de Participatiewet.

(Her)berekening inkomsten

Als de inkomsten niet per maand maar per week of vier weken worden ontvangen, rekent het college de inkomsten om naar inkomsten op maandbasis. Dit doet het college met behulp van de berekeningstool van Langhenkel, [Externe link:https://www.langhenkel.nl/langhenkel-shop/de-langhenkel-berekenings-programma/](https://www.langhenkel.nl/langhenkel-shop/de-langhenkel-berekenings-programma/)

Vakantiereserveringen uitzendkrachten bij verplichte bedrijfssluiting

Op loonstrookjes van uitzendbureaus staan reserveringen voor vakantiedagen en kort verzuim

Deze reserveringen zijn bedoeld om het loon door te betalen bij verlofdagen en vakantie (en dus verplichte bedrijfssluiting). Het gaat hier om inkomen zoals staat in artikel 32 lid 2 tweede zin van de Participatiewet. Dus bij verlofdagen wordt van de belanghebbende verwacht dat hij zijn reservering kort verzuim opneemt en bij bedrijfssluiting (wegens vakantie) zijn reservering vakantiedagen. Het zijn middelen waarover hij redelijkerwijs kan beschikken.

Vakantiegeld/toeslag/bijslag

Bij uitbetaling van het vakantiegeld, de vakantietoeslag of vakantiebijslag is het geen inkomen maar vermogen als het gereserveerde vakantiegeld betrekking heeft op de periode waarover **geen** bijstand is verleend. In alle andere gevallen is bij het verrekenen van het inkomen met de uitkering al rekening gehouden met het vakantiegeld op basis van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Voorbeeld vakantiegeld

Belanghebbende ontvangt vanaf 1 maart bijstand in aanvulling op zijn inkomsten uit arbeid. Hij ontvangt al inkomsten uit arbeid vanaf 1 januari dat jaar. In juni betaalt zijn werkgever het vakantiegeld uit over de periode van 1 januari tot en met mei.

Het in juni uitbetaalde vakantiegeld over 1 januari tot en met februari is vermogen in de zin van de Participatiewet. Het vakantiegeld over 1 maart tot en met mei is in juni geen inkomen of vermogen. Dat is al meegenomen bij het verrekenen van de inkomsten met de uitkering in maart, april en mei.

Vrijlating inkomsten uit arbeid en Parttime ondernemen (PTO)

Drie soorten van inkomstenvrijlatingen:

- a. reguliere inkomstenvrijlating (artikel 31 lid 2 onder n Participatiewet, artikel 8 lid 2 IOAW en artikel 8 lid 3 IOAZ). Hieronder vallen ook zogenoemde Parttime ondernemers.
- b. aanvullende inkomstenvrijlating voor alleenstaande ouders (artikel 31 lid 2 onder r Participatiewet, artikel 8 lid 5 IOAW en artikel 8 lid 9 IOAZ)
- c. voor personen die medisch urenbeperkt zijn (artikel 31 lid 2 onder z Participatiewet, artikel 8 lid 7 IOAW en artikel 8 lid 11 IOAZ).

Het doel van de inkomstenvrijlating is om belanghebbenden te stimuleren een gehele of gedeeltelijke baan te accepteren en het stimuleren van ondernemerschap. Aan het aspect "bijdragen aan arbeidsin-

schakeling" omschreven in bovengenoemde inkomstenvrijlatingen onder a en b geeft het college als volgt invulling:

Het college past de inkomstenvrijlating toe op iedereen met een uitkering van het college van de Participatiewet, IOAW of IOAZ, die inkomsten uit arbeid of uit PTO verwerft en in aanvulling op de inkomsten nog recht heeft op een uitkering.

Hoe vaak pas je de inkomstenvrijlating toe

Het recht op inkomstenvrijlating tijdens de bijstandsverlening geldt voor slechts één keer per periode van bijstandsverlening. Dit geldt ook voor de IOAW en IOAZ. *Zie voor een nadere toelichting Grip op Participatiewet van Schulink.*

In de volgende situatie past het college de inkomstenvrijlating opnieuw toe. Past of paste het college de inkomstenvrijlating toe en beëindigt het college daarna de uitkering dan kan de belanghebbende weer in aanmerking komen voor de inkomstenvrijlating als hij minimaal zes achtereenvolgende maanden (te rekenen vanaf de einddatum c.q. intrekingsdatum van de uitkering) geen uitkering ontvangt. Bij een alleenstaande ouder kan dan aansluitend op de reguliere inkomstenvrijlating weer de inkomstenvrijlating specifieke voor alleenstaande ouders worden toegepast.

Ontvangt een belanghebbende in aansluiting op zijn uitkering van een andere gemeente, een uitkering, dan moet onderzocht worden of de vorige gemeente de inkomstenvrijlating toepaste. De periode van bijstandsverlening of uitkering is dan niet onderbroken.

Inkomstenvrijlating en terugvordering

De vrijlatingsbepalingen van artikel 31 lid 2 onder n, r en z Participatiewet, artikel 8 lid 2, 5 en 7 IOAW en artikel 8 lid 3, 9 en 11 IOAZ gelden ook als er sprake is van terugvordering in verband met inkomsten uit arbeid, ook als er sprake is van fraude. De vrijlating zou dan kunnen leiden tot een verlaging van het terug te vorderen bedrag.

Zie voor een nadere toelichting Grip op Participatiewet van Schulink.

Inkomstenvrijlating bij gehuwden

De inkomstenvrijlating geldt voor ieder van de echtgenoten/partners afzonderlijk. De arbeidsverplichtingen en de eventuele ontheffingen worden namelijk individueel vastgesteld. *Zie voor een nadere toelichting hoofdstuk 3, paragraaf 2.5 van Grip op Participatiewet van Schulink.*

Bijverdiensten kinderen jonger dan 18 jaar

Voor een toelichting zie hoofdstuk 3, paragraaf 1.3.9. (inkomsten uit arbeid van ten laste komende kinderen) van Grip op Participatiewet van Schulink.

Vermogen en algemene bijstand

Vermogensvaststelling bij aanvang van algemene bijstand

Zie hiervoor hoofdstuk 4 (Middelentoets), paragraaf 3.3 (wijze waarop het college vermogen moet vaststellen) Grip op Participatiewet van Schulink.

Wat te doen bij negatief vermogen bij aanvang van de bijstand:

1. Is het vermogen in zijn geheel lager dan de vermogensgrens dan komt de cliënt in aanmerking voor bijstand;
2. Is er een positieve vermogensbestanddeel aanwezig dat hoger is dan de vermogensgrens dan geldt dat de cliënt moet interen*. Of de cliënt moet het vermogen gebruiken voor het aflossen van schuld. Het aflossen van schuld is dan een voorwaarde om in aanmerking te komen voor de bijstand (Met toepassing van artikel 18 lid en artikel 55 Participatiewet).

*Het hebben van positieve vermogensbestanddelen hoger dan de vermogensgrens is in strijd met de complementaire karakter van de bijstandsverlening.

Vermogensvaststelling tijdens de verlening van de algemene bijstand

Bij aanvang van de bijstand is het resterende vrij te laten vermogen vastgesteld. Neemt tijdens de bijstandsverlening het vermogen toe? Bepaal dan eerst het resterend vrij te laten vermogen opnieuw, zodat rekening gehouden wordt met de indexering van de vermogensgrens. De vermogenstoename trekken we af van het nieuw berekende resterend vrij te laten vermogen. Zie voor de details de werkinstructie.

1. Als de vermogenstoename tijdens de bijstand hoger is dan het nieuw berekende resterende vrij te laten vermogen dan is er sprake van oververmogen. De werkwijze van de beoordeling hangt

af van de soort vermogenstoename, zoals erfenis, boedel-scheiding etc. Zie voor details de werkinstructie.

Wel dient bij een vermogenstoename te worden uitgevraagd of er schulden zijn ontstaan sinds de aanvang van de bijstand. Zijn er aantoonbare schulden ontstaan dan wordt de vermogenstoename verminderd met de hoogte van deze schulden. Aantoonbare schulden zijn schulden waarop daadwerkelijk wordt afgelost. Op deze manier wordt het aflossen van schulden aangemoedigd.

2. Is het vermogen lager dan het nieuw berekende resterende vrij te laten vermogen dan hoeft de cliënt niet in te teren. Wel wordt er dan een nieuw resterend bedrag aan vrij te laten vermogen vastgelegd.

Interen

Het college beoordeelt of er 30 dagen op het bedrag kan worden ingeteerd. Op de 31e dag wordt het recht op bijstand opnieuw vastgesteld. Dit op de wijze zoals hierboven is omschreven.

Zo niet dan wordt de bijstand gedurende een kortere periode dan 30 dagen onderbroken, wegens een geringe overschrijding. De bijstandsverlening zal na die kortere periode worden voortgezet en er zal geen nieuwe vermogensvaststelling plaatsvinden. De vermogensruimte is in dat geval dan nihil.

Vraagt belanghebbende bijstand aan, na op zijn vermogen te hebben ingeteerd, dan beoordeelt het college of belanghebbende verantwoord heeft ingeteerd op zijn vermogen. De Participatiewet kent hier geen norm voor. Het college hanteert hiervoor de interingsnorm van anderhalf keer de toepasselijke bijstandsnorm. Het college verhoogt de interingsnorm met het gemis aan huur- en zorgtoeslag. De college houdt ook rekening met inkomsten die belanghebbende gedurende de interingsperiode geniet. Met eventuele bijzondere uitgaven kan ook rekening worden gehouden. Denk bijvoorbeeld aan vervanging van duurzame gebruiksgoederen. Deze uitgaven leiden tot een lager vermogen. Onderstaande berekeningsmethode geeft het gemeentelijk beleid weer:

Toepasselijke bijstandsnorm per maand	€ ... x 1½	=	€ ... +
Inkomsten			€ ... -
Gemis aan zorgtoeslag			€ ... +
Gemis aan huurtoeslag			€ ... +
			€ ... (A)

Wachttijd in maanden = vermogen boven het vrij te laten vermogen gedeeld door A.

Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm

Wanneer tijdens de periode van bijstandsverlening de leefvorm van de belanghebbende wijzigt dan kan dit tevens gevolgen hebben voor het vermogen.

Het vermogen wordt niet opnieuw vastgesteld in de volgende gevallen, omdat dit al eerder is vastgesteld en daarom bekend is:

- een alleenstaande wordt alleenstaande ouder door de geboorte van een kind (het vrij te laten vermogen wijzigt wel)

Het vermogen wordt wel opnieuw vastgesteld in de volgende gevallen, omdat de wijziging in de gezinssituatie gevolgen heeft voor het vermogen:

- twee personen met een uitkering op grond van de Participatiewet gaan samenwonen;
- een alleenstaande ouder wordt alleenstaande (jongste kind wordt 18 jaar);
- gehuwden met een uitkering op grond van de Participatiewet gaan uit elkaar.

Vermogen te hoog vanwege achteraf verkregen middelen

Het kan gebeuren dat iemand door achteraf verkregen middelen boven de vrijlatingsgrens uitkomt. Het teveel betaalde aan uitkering wordt dan teruggevorderd (artikel 58 lid 2 PW).

Erfenissen

Is het vermogen van een cliënt door een erfenis meer toegenomen dan de vermogensaanwasruimte, dan vindt er een nieuwe vermogensvaststelling plaats. Zoals hierboven omschreven. We gaan uit van het vermogen op het moment van datum overlijden.

De toename van het vermogen als gevolg van een erfenis wordt meegenomen vanaf het moment dat de klant daar aanspraak op kan maken. Dus vanaf de datum van overlijden van de erflater.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar hoofdstuk 4 (middeltoets), paragraaf 3 (vermogen), onderdeel 4.4 (bezittingen) over de langstlevende ouder uit Grip op Participatiewet van Schulinc.

Boedelscheidingen

Met vermogen uit de boedelscheiding houdt het college rekening vanaf de datum van verlating, maar niet eerder dan de ingangsdatum van de uitkering. Na een boedelscheiding kunnen met toepassing van artikel 58, eerste lid, onder f, ten eerste, van de Participatiewet de kosten van bijstand worden teruggevorderd, omdat vanaf het moment van het gescheiden gaan leven reeds een aanspraak bestaat op een deel van de onverdeelde boedel.

Zie voor zowel erfenis als boedelscheiding hoofdstuk 11 (herziening, intrekking, terug- en invordering), paragraaf 2 (terugvordering), onderdeel 3 (terugvorderingsgronden), punt 7 (achteraf beschikken over middelen) uit Grip op Participatiewet van Schulincx.

Prijzen uit loterij

Met een toename van het vermogen als gevolg van het winnen van een prijs uit een loterij, houdt het college rekening vanaf de trekkingsdatum.

Vermogensdeel met bijzondere bestemming

Bij de vaststelling van het vermogen bij de aanvang van bijstandsverlening worden alle vermogensbestanddelen in aanmerking genomen, ook alles wat op de bank- of girorekening staat, ook al is daar net het laatste salaris op gestort waarvan men moet leven tot het eind van de maand de eerste bijstand wordt ontvangen of het eerste voorschot kan worden verstrekt. Zie ook het verificatie- en validatiebeleid over datum vaststelling vermogen. Het lijkt echter rechtvaardig om in bepaalde situaties met de bijzondere bestemming van een deel van het vermogen rekening te houden.

a. Levensonderhoud

Er kan zich een situatie voordoen dat een cliënt met zijn vermogen net boven de grens zit.

Het vermogen mag dan verminderd worden met het bedrag boven de vermogensgrens dat bestemd is om in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien in de periode tot de eerstvolgende betaling van de algemene bijstand ingevolge de Participatiewet tot maximaal het voor belanghebbende geldende normbedrag.

b. Begraveniskosten

Een verzekering voor de kosten van begravenis of crematie wordt geacht algemeen gebruikelijk te zijn. Dit kan zowel een verzekering in natura zijn, een verzekering die in contanten uitkeert of een eigen reservering voor die kosten. De reserveringen, verzekering of anderszins, voor begravenis of crematie worden in beginsel vrijgelaten. Indien zij niet voldoen aan onderstaande bepalingen worden zij, voor zover als zij te gelde gemaakt kunnen worden, op grond van artikel 31 lid 1 Participatiewet als middel in aanmerking te worden genomen.

- *Uitvaartverzekering welke in natura uitkeert, wordt altijd vrijgelaten*
- *Uitvaartverzekering welke contanten uitkeert kan worden vrijgelaten indien:*
  - *de waarde niet bovenmatig hoog is (richtbedrag per persoon = totaal aan begraveniskosten volgens Prijzengids Nibud);*
  - *het tegoed bij overlijden wordt uitgekeerd en anderszins niet tussentijds opvraagbaar of afkoopbaar is dan wel slechts opvraagbaar of afkoopbaar tegen zeer ongunstige voorwaarden.*
- *Eigen reservering in contanten voor begraveniskosten wordt alleen onder de volgende voorwaarden niet als vermogen aangemerkt:*
  - *het geld is uitsluitend bestemd voor de kosten van een uitvaart en mag niet tussentijds opvraagbaar zijn (staat op een aparte rekening);*
  - *het tegoed kan alleen bij overlijden worden opgenomen (er zal dus een gemachtigde zijn aangewezen die het geld kan opnemen), en;*
  - *de waarde is niet bovenmatig hoog (richtbedrag per persoon = totaal aan begraveniskosten volgens Prijzengids Nibud).*
- *Levens-/lijfrenteverzekering/koopsompolissen*

Ook komt het voor dat bij de behandeling van een aanvraag voor een bijstandsuitkering een cliënt een deel van het vermogen heeft vastgezet door middel van een of andere verzekering of als spaartegoed voor "later".

Algemeen gebruikelijke bezittingen in natura (auto, inboedel)

Bezittingen die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn dan wel, gelet op de omstandigheden van persoon en gezin, noodzakelijk zijn, behoren niet tot het vermogen (artikel 34 lid 2 onder a Participatiewet). Het onderstaande stuk gaat in op een aantal van deze bezittingen.

Auto, motor, scooter of bromfiets

Binnen de gemeente Steenwijkerland is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer beperkt. Reden waarom het college een auto, motor, scooter of bromfiets aanmerkt als algemeen gebruikelijk indien de waarde van de auto maximaal € 6.850,00 bedraagt. Is de waarde van de auto, motor, scooter of bromfiets hoger dan telt alleen het meerdere boven de € 6.850,00 mee voor de vermogensvaststelling. Indien belanghebbende in het bezit is van meerdere auto's, motoren, scooters en of bromfietsen tellen deze niet mee voor de vermogensvaststelling mits deze tezamen niet meer waard zijn dan € 6.850,00. Voor de vaststelling van de waarde van het motorvoertuig gaat het college uit van de ANWB-koerslijst (de waarde bij verkoop tussen particulieren).

Caravans, aanhangers en boten zijn niet als algemeen gebruikelijk aan te merken. De waarden van deze goederen behoren tot de in aanmerking te nemen vermogensbestanddelen.

Inboedel

Een gebruikelijke inboedel wordt niet als vermogen in aanmerking genomen. Aangenomen moet worden dat inboedelverzekeringen tot een bedrag van € 50.000,- uit oogpunt van bijstandsverlening aanvaardbaar zijn en niet hoeven te leiden tot extra onderzoek. Zie hiervoor hoofdstuk 3 (Middelentoets), paragraaf 3 (vermogen), onderdeel 11 (verzekering van vermogen) uit Grip op Participatiewet van Schulinc.

Eindejaarsuitkering

De ontvangen eindejaarsuitkering wordt niet langer gerekend tot de middelen.

Inwoners die parttime werken, ontvangen soms van hun werkgever een eindejaarsuitkering in de maand december. De ontvangen eindejaarsuitkering wordt niet langer gerekend tot de middelen. Arbeidsparticipatie wordt gewaardeerd en de zelfredzaamheid die hiermee gepaard gaat wil de gemeente bevorderen. Dit is de reden dat de eindejaarsuitkering niet langer in mindering wordt gebracht op de uitkering.

Hoofdstuk 4 Bijstand en eigen woning, woonschip of woonwagen

Regeling: Participatiewet (artikelen 3 lid 6, 34 lid 2 onderdeel d, 48 lid 3 en 50 Participatiewet)

Onderwerpen:

- Inleiding
- Wanneer bijstand in de vorm van een geldlening bij eigen woning
- Waardebepaling eigen woning
- Woonwagen of woonschip
- Zekerheden en medewerkingsplicht
- Kosten woningtaxatie en kosten vestiging hypotheek of pand
- Vestiging zekerheidsrecht

Inleiding

In de Participatiewet is geregeld dat als een belanghebbende eigenaar is van zijn woning, hij de bijstand als een geldlening ontvangt. In de wet staan geen regels voor bijvoorbeeld rente en aflossing. Daarom staan in dit hoofdstuk de uitvoeringsrichtlijnen.

Bijstand in de vorm van een geldlening bij eigen woning.

Zie hoofdstuk 9 paragraaf 2, onderdeel 3 (eigen woning, woonwagen en woonschip) in Grip op Participatiewet van het handboek van Schulinc.

Als een belanghebbende in een woning woont waarvan hijzelf eigenaar is moet hij proberen om een (extra) hypotheek af te sluiten bij een reguliere kredietinstelling. Als dit niet mogelijk is dan is het niet redelijk om van de belanghebbende te vragen dit te doen. Dan is het dus ook niet redelijk om vast te houden aan artikel 50 lid 1 Participatiewet. De belanghebbende geeft het college bewijstukken die dit bewijzen.

Waardebepaling eigen woning

Om te bepalen hoeveel een woning waard is gebruikt het college de laatste afgegeven WOZ-beschikking. Geeft een belanghebbende aan dat de WOZ-waarde niet juist is, dan kan hij de waarde laten taxeren door een beëdigd taxateur. Ook het college kan de woning laten taxeren door een beëdigd taxateur.

Voor een uitgebreidere uitleg over de manier waarop het in woning gebonden vermogen wordt vastgesteld worden verwezen naar Grip op Participatiewet van Schulinck (hoofdstuk 9, paragraaf 2, onderdeel 3.2 (berekening hoogte geldlening)).

Als de eigenaar niet zelf in een woning woont is de vermogensvrijlating van artikel 34 lid 2 onderdeel d Participatiewet niet van toepassing.

Woonwagen of woonschip

Als een belanghebbende eigenaar is van een eigen woonschip of woonwagen, geldt volgens artikel 3 lid 6 Participatiewet in samenhang met artikel 34 lid 2 Participatiewet dezelfde vrijlating van het vermogen.

Zekerheden en medewerkingsplicht

Staat voor een belanghebbende het recht op algemene bijstand vast als bedoeld in artikel 50 lid 2 Participatiewet dan heeft die bijstand de vorm van een geldlening.

Voor die algemene bijstand in de vorm van een geldlening gelden verplichtingen. Deze verplichtingen moet er voor zorgen dat de belanghebbende zich aan de rente- en aflossingsverplichtingen houdt, op grond van artikel 48, derde lid Participatiewet.

Voordat een belanghebbende bijstand ontvangt moet belanghebbende een intentieverklaring ondertekenen. Daarin verklaart hij mee te werken aan het afsluiten van het zekerheidsrecht.

Wil de belanghebbende niet meewerken aan het afsluiten van pandrecht of hypotheek dan moet de belanghebbende de algemene bijstand in de vorm van een geldlening terugbetalen.

(artikel 58 lid 2 onderdeel b Participatiewet).

Vorm zekerheidsrecht bij registergoederen en onroerende zaken

Het college stelt regels op voor die algemene bijstand in de vorm van een geldlening. Deze regels gaan over dat de belanghebbende mee moet werken aan het afsluiten van een hypotheek. Hij moet aan het college het recht op hypotheek geven. Om zeker te zijn dat belanghebbende de regel van de rente- en aflossingsverplichtingen nakomt (artikel 48 lid 3 Participatiewet).

Het recht van hypotheek wordt vastgelegd met een notariële akte. De kosten voor het vastleggen en inschrijving van de hypotheek moet de belanghebbende betalen (artikel 3:260 BW). De belanghebbende kan zelf kiezen bij welke notaris hij de hypotheekakte wil laten passeren.

Vorm van zekerheidsrecht bij niet-register goederen of roerende zaken

Het college stelt regels op voor algemene bijstand in de vorm van een geldlening. Regels over dat belanghebbende mee moet werken aan het vestigen van een bezitloos pandrecht. Hij moet aan het college het bezitloos pandrecht geven. Om zo zeker te zijn dat de belanghebbende de regels voor rente- en aflossing nakomt (artikel 48 lid 3 Participatiewet).

Het bezitloos pandrecht wordt vastgelegd met een originele akte (via de notaris) of een onderhandse akte die bij de Belastingdienst wordt vastgelegd (artikel 3:237 lid 1 BW). De kosten zijn voor de belanghebbende.

Kosten woningtaxatie en kosten vestiging hypotheek of pand

Voor de kosten van de woningtaxatie en het vestigen van de krediethypotheek kan het college bijzondere bijstand verlenen. Deze kosten moeten dan wel samenhangen met het vestigen van een krediethypotheek. Dit geldt ook voor de kosten van taxatie van een woonwagen of woonschip en het vestigen van een pand. Ook deze kosten moeten samenhangen met het vestigen van een pand.

Voor een verdere toelichting op pand, hypotheek, registergoederen, niet-registergoederen, onroerende zaken en roerende zaken. de wijze waarop het in woning gebonden vermogen wordt vastgesteld worden verwezen naar Grip op Participatiewet van Schulinck (hoofdstuk 9, paragraaf 2, onderdeel 6 (zekerheden)).

Vestiging zekerheidsrecht

Het college is bevoegd om aan de geldleningen als bedoeld in dit hoofdstuk de voorwaarde te verbinden dat belanghebbende daarvoor een zekerheidsrecht vestigt voor het college (artikel 48 lid 3 Participatiewet). Met beleidsregels vult het college deze bevoegdheid nader in voor die situaties waarin sprake is van algemene bijstand in de vorm van een geldlening op grond van artikel 50 lid 2 Participatiewet. Zie hiervoor de beleidsregels krediethypotheek en pandrecht.

Hoofdstuk 5 Niet rechthebbende echtgenoten

Regeling: Participatiewet (artikel 24 Participatiewet)

Onderwerpen:

- Inkomstvrijlating en vermogen bij niet rechthebbende echtgenoot
- Individualiseren (artikel 18 lid 1 Participatiewet)
- Ondertekening formulieren

Inkomstvrijlating en vermogen bij niet rechthebbende echtgenoot

De inkomstenvrijlating is niet van toepassing op de niet-rechthebbende partner. Deze geldt alleen voor personen die ook daadwerkelijk algemene bijstand ontvangen. Dit is bij de niet-rechthebbende partner niet het geval is. Wel geldt de vermogensgrens voor gehuwden.

Individualiseren (artikel 18 lid 1 Participatiewet)

Het onderstaande is alleen van toepassing op gehuwden van 21 jaar of ouder.

Illegaal verblijf

Het is mogelijk om op basis van het individualiseringsbeginsel de voor de rechthebbende partner geldende afwijkende norm van artikel 24 Participatiewet aan te vullen met 20% van de gehuwdennorm. Als de niet-rechthebbende partner geen inkomsten heeft en deze in redelijkheid ook niet kan verwerven omdat hij illegaal in Nederland verblijft.

Medebewoners

De kostendelernorm kan op basis van het individualiseringsbeginsel aangevuld worden. Er is dan sprake van kostendelende medebewoners bij een rechthebbende en een niet-rechthebbende partner.

Meer kostendelende medebewoners die de kosten kunnen delen betekent minder reden om op basis van het individualiseringsbeginsel aanvullende bijstand te verlenen. Zeker als de kostendelende medebewoners over voldoende middelen beschikken.

Hoogte bijstand rechthebbende partner		Aantal kostendelende medebewoners (incl. niet-rechthebbende partner)
Artikel 22a lid 1 Pw	Artikel 18 lid 1 Pw	
43,33%	6,67%	2
40%	3,33%	3
38%	2%	4

Ondertekening en inlichtingenplicht

Ook de niet rechthebbende echtgenoot moet aanvraag-, heronderzoeks- en rechtmatigheids- onderzoeksformulieren ondertekenen. En gegevens te verstrekken die belangrijk zijn voor de uitkering van de rechthebbende echtgenoten.

Hoofdstuk 6 Kostendelersnorm en verlaging uitkering

Regeling: Artikel 22a en artikel 27 Participatiewet, artikel 5 IOAW en artikel 5 IOAZ.

Onderwerpen:

- Kostendelersnorm en verschillende woonvormen

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het college om gaat met uitzondering op de kostendelersnorm.

Kostendelersnorm en verschillende woonvormen

De kosten kostendelersnorm is ingevoerd voor personen die met één of meer personen hoofdverblijf hebben in dezelfde woning. Voor het vaststellen van de hoogte van de bijstandsnorm moet de woonsituatie worden bepaald.

Tijdelijk verblijf

Als er sprake is van tijdelijk verblijf is het aan de college om de uitkering af te stemmen op de individuele omstandigheden (Artikel 18, eerste lid, Participatiewet).

Bij tijdelijk verblijf in vrouwenopvang of begeleid wonen projecten is de kostendelersnorm niet van toepassing. Dat iemand voor langere tijd in een opvang of begeleid wonen project verblijft, wil niet per

definitie zeggen dat de belanghebbende zijn hoofdverblijf daar heeft en de kostendelersnorm van toepassing is.

Het is aan het college om aan de hand van de concrete feiten en omstandigheden van een uitkeringsgerechtigde vast te stellen of het gaat om tijdelijk verblijf.

Bij alleenstaande(ouders) van 21 jaar of ouder maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd wordt de bijstandsnorm vastgesteld op 60% van de gehuwdennorm die geldt voor personen van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Bij gehuwden van 21 jaar of ouder maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd is dit dan 90% van de gehuwdennorm die geldt voor personen van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd.

Hoofdstuk 7 Wijziging norm bij opname in een inrichting

Regeling: artikel 23 Participatiewet

Onderwerp:

- Ingangsdatum wijziging norm bij opname in inrichting

Bijstandsgerechtigden die door wat voor omstandigheden dan ook worden opgenomen in een inrichting krijgen te maken met een normwijziging. De uitkeringsnorm wordt aangepast naar de norm voor iemand, die in een inrichting verblijft (artikel 23 Participatiewet).

Het is goed om, bij het vaststellen van het moment van de normwijziging rekening te houden met de volgende zaken:

- bij een tijdelijke opname moet worden voorkomen dat de norm in korte tijd tweemaal moet worden gewijzigd;
- de cliënt moet de gelegenheid hebben om zijn of haar betalingsverplichtingen en uitgavenpatroon af te stemmen op de nieuwe situatie.

Ten aanzien van de normwijziging geldt daarom de volgende regel:

Bij opname in een inrichting, al of niet tijdelijk, wordt de bijstand ongewijzigd voortgezet gedurende de maand van opname én de daarop volgende twee maanden. Op de eerste van de maand daarna geldt de norm voor iemand in een inrichting. Een ziekenhuisopname van een paar dagen leidt dus niet tot aanpassing van de norm! Bij terugkeer naar huis wordt de norm wel direct aangepast.

Voor de mogelijkheid de vaste lasten door te betalen bij een verblijf in een inrichting, wanneer belanghebbende de norm als bedoeld in artikel 23 Participatiewet ontvangt, wordt verwezen naar hoofdstuk 19 van het deel bijzondere bijstand van deze Leidraad.

Hoofdstuk 8 Bijzonderheden aanvraag uitkering jonger dan 27 jaar

Regeling: Participatiewet

Onderwerp:

- Melding en zoekperiode

- Opleiding

Melding en zoekperiode

Als een jongere een uitkering moet aanvragen dan doet de jongere een melding voor een aanvraag algemene bijstand via [Externe link:www.werk.nl](http://www.werk.nl). De jongere krijgt eerst 4 weken de tijd om zelf aan de slag te gaan en op zoek te gaan naar werk of opleidingsmogelijkheden. Deze 4 weken is een soort stok achter de deur om de jongere aan te moedigen aan de slag te gaan. Zie voor verdere uitleg de werkinstructie: *aanvraagprocedure uitkering <27 jaar*.

Er zijn een aantal voorwaarden in de zoekperiode die de jongere moet helpen om weer snel aan de slag te kunnen, de jongere:

- Schrijft zich in als werkzoekende bij het UWV
- Solliciteert vijf keer per week
- Schrijft zich in bij vijf uitzendbureaus
- Zet zijn/haar Curriculum Vitae op minimaal 3 vacaturesites.
- Onderzoekt mogelijkheden om een opleiding te volgen

Verder wordt van de jongere verwacht dat hij meewerkt aan het onderzoek en daarvoor informatie beschikbaar stelt die nodig is.

Ondersteuning tijdens zoekperiode

Het jongerenloket ondersteunt de jongere als dat nodig is tijdens de zoekperiode.

Resultaat zoekperiode

Na vier weken wordt beoordeeld of de jongere aan de hierboven genoemde voorwaarden heeft voldaan. Als dat zo is dan wordt zijn aanvraag voor een bijstandsuitkering in behandeling genomen en wordt de jongere ondersteund bij het vinden van werk en het zoeken naar een opleiding.

Geen zoekperiode

Voor bepaalde jongeren wordt geen gebruik gemaakt van de zoekperiode. De zoekperiode is voor deze jongeren op voorhand een drempel waar ze niet mee geholpen zijn. Op deze manier kunnen de jongeren direct geholpen worden en kan hun aanvraag voor een bijstandsuitkering in behandeling worden genomen.

De zoekperiode is niet van toepassing:

- De doelgroep loonkostensubsidie en medische uren beperkten;
- Bij verhuizing naar de gemeente Steenwijkerland en de belanghebbende ontving in de vorige gemeente een bijstandsuitkering.

Vier weken zoekperiode bij flexwerk

Bij flexwerk valt de zoekperiode samen met de laatste vier weken van een tijdelijk contract dat aansluit op een eerdere periode van bijstand. Zo kan de hernieuwde aanvraag direct na afloop van het tijdelijk werk worden gedaan.

Vier weken zoekperiode bij WW uitkering

Bij een WW uitkering valt de zoekperiode samen met de laatste 4 weken van de WW uitkering. De jongere kan 4 weken voordat de WW uitkering eindigt een aanvraag voor een bijstandsuitkering doen (artikel 41 lid 6 Participatiewet).

Opleiding

Het is voor zover mogelijk de bedoeling dat een jongere werkt of een opleiding volgt. Er wordt daarom zoveel mogelijk gekeken naar de mogelijkheden van de jongere om als hij dat nodig heeft een opleiding te volgen. Een opleiding vergroot de kansen op werk. Er wordt daarom ook onderzocht en beoordeeld door het college of het mogelijk is dat de jongere weer naar regulier onderwijs gaat. En als dat mogelijk is, dan is dat voorliggend op een bijstandsuitkering.

Startkwalificatie

Voor jongeren zonder startkwalificatie wordt verwacht dat ze alsnog een diploma halen om zo hun kansen op werk te vergroten. Een startkwalificatie is een diploma op HAVO-, VWO- of MBO2-niveau. Als de jongere hiervoor geen studiefinanciering kan krijgen dan is het mogelijk om alsnog in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering.

Van jongeren met startkwalificatie wordt verwacht dat zij, als zij dat kunnen, een vervolgopleiding doen. Het gaat dan om een MBO opleiding, HBO of Wetenschappelijk Onderwijs (Universiteit of Hogeschool). Omdat een jongere in dat geval recht heeft op studiefinanciering heeft de jongere geen recht op een bijstandsuitkering.

Het niet kunnen volgen van een opleiding binnen het regulier onderwijs

Als uit het onderzoek blijkt dat een jongere geen verdere opleiding kan volgen komt hij in aanmerking voor een bijstandsuitkering.

Ingangsdatum studie of scholing

Als de jonger een opleiding of studie kan volgen binnen het regulier onderwijs, maar pas op een latere datum kan instromen/beginnen. Als de jongere al eerder studiefinanciering kreeg dan bestaat in sommige situaties recht op een overbrugging vanuit de studiefinanciering. Deze overbrugging wordt dan geheel of gedeeltelijk als voorliggende voorziening aangemerkt. Voor meer informatie zie [Externe link:www.duo.nl/particulieren](http://www.duo.nl/particulieren).

Is voor de jongere geen overbrugging mogelijk vanuit de studiefinanciering dan kan in individuele situaties tot de datum waarop de studie begint algemene bijstand worden toegekend.

Hoofdstuk 9 Maatregel of geldlening wegens tekortschietend besef

Regeling: Participatiewet

Onderwerpen:

- Te snel interen op vermogen
- Overig tekortschietend besef

Te snel interen op vermogen

Een belanghebbende moet een beroep op bijstand doen vanwege het te snel interen op vermogen. Er kan dan sprake zijn van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Het college kan in dat geval:

1. een maatregel op leggen van 100 procent gedurende een maand.
2. De bijstand in de vorm van een geldlening toekennen. Deze periode is dan gelijk aan de periode waarin belanghebbende geen beroep had hoeven doen op bijstand.

Het college stemt zowel de maatregel als de bijstand in de vorm van een geldlening af op:

1. de ernst van de gedraging,
2. de mate waarin de gedraging belanghebbende kan worden verweten en
3. de omstandigheden waarin hij verkeert.

Bij het ontbreken van elke verwijtbaarheid moet behalve van de maatregel ook van het verlenen van bijstand in de vorm van een geldlening worden afgezien. Dat betekent dus dat de bijstand om niet verleend moet worden en geen maatregel wordt opgelegd. Vanzelfsprekend kunnen ook dringende redenen een rol spelen bij het te nemen van het besluit.

Voorbeeld:

Belanghebbende teert te snel in op zijn vermogen en doet per 1 januari een beroep op bijstand. Belanghebbende had zes maanden later een beroep op bijstand kunnen doen als hij voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan had getoond.

Het college kent dan bijstand toe met ingang van 1 januari. Het college legt tevens een maatregel van 100% op over de maand januari. Verder wordt de bijstand over de periode van 1 februari tot 1 juli gedurende vijf maanden in de vorm van een geldlening toegekend. Concreet betekent dit dat belanghebbende in januari geen bijstand ontvangt en vanaf februari tot en met juni bijstand in de vorm van een geldlening. Vanaf juli moet de bijstand om niet verleend worden.

Overig tekortschietend besef

Belanghebbende zal veelal eerder een beroep op bijstand doen in situaties waarin sprake is van:

- onderbedeling bij echtscheiding,
- verkoop van woning beneden de waarde en
- te late of geen aanvaarding van een voorliggende voorziening.

In dergelijke situaties is sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Het opleggen van uitsluitend een maatregel van 100% gedurende een maand, zal in veel gevallen niet in verhouding staan tot de periode waarin belanghebbende geen beroep op bijstand zou hebben gedaan. Reden waarom het college in dergelijke situaties ook gebruik maakt van de bevoegdheid om bijstand in de vorm van een geldlening te verstrekken. Het college handelt zoals in het hierboven genoemde voorbeeld.

Hoofdstuk 10 Parttime Ondernemen

Regeling: Participatiewet en Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz2004)

Onderwerpen:

- Parttime ondernemen (PTO)
- Préstartfase
- Overige inkomsten

1. Parttime ondernemen (PTO)

We spreken over parttime ondernemen als de klant, met behoud van uitkering, inkomsten genereerd door te ondernemen. Iemand werkt bijvoorbeeld een paar uur per week als zzp'er of begint een kleine onderneming. De grens van parttime ondernemen wordt gesteld op maximaal (gemiddeld) 20 uur per

week. Parttime ondernemers kiezen vaak voor activiteiten waar ze zelf iets mee hebben, zoals (eigen) kunst verkopen, yogalessen geven, kappersdiensten verlenen of honden uitlaten. De klant wordt op twee manieren begeleid: richting het ondernemerschap en bij het zoeken naar een (parttime) baan in loondienst. Het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) begeleidt bij het ondernemerschap. Juist de combinatie maakt parttime ondernemen tot een sterk instrument. Het helpt uitkeringsgerechtigden de kortste weg te vinden naar financiële zelfstandigheid. Het parttime ondernemen is geschikt voor ervaren ondernemers, maar ook voor mensen die nog nooit ondernemer zijn geweest. Bij mensen met een beperkt arbeidspotentieel is parttime ondernemen een activeringsinstrument. Binnen de parttime ondernemen regeling kunnen klanten hun activiteiten afstemmen op hun (on)mogelijkheden, waardoor ze hun potentieel beter kunnen benutten.

Doelgroep

Het parttime ondernemen is mogelijk voor klanten met een PW- of een loaw-uitkering en de zogenoemde nuggers (niet uitkeringsgerechtigde).

Doelstelling

Het doel is, om via een traject (of een combinatie van beide trajecten) de klant te trainen in ondernemersvaardigheden en/of het opstellen van een ondernemingsplan. Met als uiteindelijk doel het verminderen van de bijstandsafhankelijkheid.

Wanneer is een traject succesvol?

Er zijn verschillende mogelijkheden om een traject aan te merken als succes. Een traject is succesvol, als de klant:

- Uitstroomt richting Bbz
- Uitstroomt richting zelfstanding ondernemerschap zonder Bbz
- Uitstroomt richting loondienst
- Uitstroomt richting ondernemerschap in combinatie met een (parttime) baan in loondienst

Een traject is niet in alle gevallen gericht op uitstroom, maar kan ook succesvol zijn wanneer er sprake is van sociale activering en de klant zich persoonlijk ontwikkelt.

Duur

Toestemming wordt, in eerste instantie, verleend voor de duur van één jaar. Afhankelijk van de ontwikkeling van de inkomsten en/of de klant wordt de toestemming na dat jaar verlengd.

Uitgangspunten

Het traject is gericht op uitstroom uit de uitkering. Als de klant een volledig arbeidspotentieel heeft, maar dit met de inkomsten als parttime ondernemer niet haalt, dan wordt van hem verwacht dat er een (parttime) baan wordt gezocht. Als het traject niet leidt tot uitstroom, die in overeenstemming is met het arbeidspotentieel, dan wordt het traject beëindigd.

- Kosten zijn in overeenstemming met de opbrengsten.
- Er mag geen sprake zijn van concurrentievervalsing, daarom moet de klant marktconforme prijzen hanteren.
- Er hoeft geen ondernemingsplan opgesteld te worden. De klant blijft als parttime ondernemer beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Er hoeft geen ondernemingsplan opgesteld te worden.
- Er wordt van een parttime ondernemer verwacht dat hij:
  - Gemotiveerd is en
  - Geld verdient en
  - Over voldoende ondernemersvaardigheden beschikt.

Begeleiding

Het Regionaal bureau zelfstandigen (Rbz) begeleidt de klant bij het ontwikkelen van de ondernemersvaardigheden. Mocht er intensieve begeleiding nodig zijn, zal het Rbz hiervoor een extern bureau inschakelen. De kosten van de begeleiding zijn voor rekening van de gemeente.

Periodieke uitkering

Als parttime ondernemer blijft de klant in de PW- of een loaw-uitkering, van daaruit worden de inkomsten uit zelfstandige activiteiten aangevuld.

Beheersing Nederlandse taal

Om te kunnen ondernemen moet de klant de Nederlandse taal voldoende beheersen. Het taalniveau waar minimaal aan voldaan moet worden, is 2F. Dit komt overeen met MBO 1, 2 en 3 en het VMBO.

Voeren van een deugdelijke administratie

De klant die zelfstandige activiteiten verricht is wettelijk (fiscale regelgeving) verplicht om een administratie bij te houden. Een volledige en juiste administratie is noodzakelijk om aangifte omzetbelasting en aangifte inkomstenbelasting te kunnen doen. Het Rbz heeft de administratie nodig om de hoogte van de inkomsten uit zelfstandige activiteiten vast te kunnen stellen. Het Rbz biedt ondersteuning en begeleiding bij het opzetten van deze administratie.

Kosten

Noodzakelijke kosten voor de uitvoering van de werkzaamheden mogen als kosten in mindering worden gebracht op de opbrengst. Noodzakelijke kosten zijn kosten die echt nodig zijn, omdat de parttime ondernemer anders de werkzaamheden niet zou kunnen uitvoeren. De parttime ondernemer overlegt hiertoe bewijsstukken (bonnetjes, facturen waarop de bedrijfsnaam staat etc).

Internet, telefoon en TV abonnement thuis	Niet aftrekbaar
Mobiele telefoonkosten	Alleen zakelijke gesprekken tot max. € 300,00 per jaar
Gebruik eigen auto	Zakelijke reizen € 0,19 per km (km-registratie verplicht)
Reiskosten openbaar vervoer	Zakelijke reizen volledig aftrekbaar
Opleidingen, cursussen, seminars, etc.	Niet aftrekbaar
Werkruimte thuis of gehuurde ruimte elders	Niet aftrekbaar
Gemengde kosten	Niet aftrekbaar
Abonnementen	Niet aftrekbaar
Laptop, tablet, Ipad, telefoon, pc, geluidsdragers, etc.	Niet aftrekbaar

De klant die niet in staat is om de administratie (volledig) zelf te doen, kan de hulp van een boekhouder inschakelen. De kosten hiervan vallen onder de zakelijke kosten en zijn dus aftrekbaar.

Jaarlijkse afrekening

Aan de hand van de administratie en de aangifte inkomsten- en omzetbelasting wordt jaarlijks, na afloop van het boekjaar door de Rbz de eindafrekening gemaakt van de inkomsten uit zelfstandige werkzaamheden van het betreffende boekjaar.

Voorwaarden

Aan de PTO-regeling worden bij beschikking de volgende voorwaarden verbonden:

1. Toegestaan zijn freelance werkzaamheden of nevenactiviteiten van bescheiden omvang. Er mag maximaal (gemiddeld) 20 uur per week worden besteed aan de zelfstandige activiteiten;
  - a. maximaal 50% van de normale arbeidstijd mag besteed worden aan de zelfstandige activiteiten;
  - b. het gestelde onder a. betekent dat het toepassen van ondernemersaftrek (zelfstandigenaftrek) op de aangifte inkomstenbelasting niet is toegestaan.
2. De klant moet blijven voldoen aan de voorwaarden die aan de uitkering zijn gesteld. Dit betekent onder meer dat de klant volledig beschikbaar moet zijn en blijven voor de arbeidsmarkt. De zelfstandige activiteiten mogen geen belemmering vormen voor het aanvaarden van arbeid in loondienst en de klant moet volledig en actief te blijven solliciteren;
3. Indien van toepassing dan moet de klant zich laten inschrijven bij de Kamer van Koophandel;
4. Er moet worden voldaan aan de vestigingseisen en alle overige wettelijke vereisten;
5. De klant moet een juiste en volledige boekhouding bij te houden die de klant ieder moment kunt aanleveren;
6. Alleen noodzakelijke kosten, binnen redelijke grenzen, voor de uitvoering van de werkzaamheden mogen als bedrijfskosten worden opgevoerd;
7. De inkomsten worden volledig in mindering gebracht op de uitkering;
8. Jaarlijks moet de klant voor 1 mei aangifte inkomstenbelasting te doen. De inkomsten moet de klant op geven als "resultaat uit overige werkzaamheden";
9. Voor de Belastingdienst wordt de klant, vanwege het urencriterium, niet aangemerkt als zelfstandig ondernemer. Om die reden kan de klant geen gebruik maken van bepaalde faciliteiten voor ondernemers, zoals de zelfstandigen- en startersaftrek;
10. Jaarlijks moet de klant voor 1 mei onderstaande gegevens opsturen naar het Regionaal bureau zelfstandigen:
  - a. Jaarrekening/overzicht administratie;
  - b. Aangifte inkomstenbelasting (indien van toepassing ook die van de partner);

- c. Aangiftes omzetbelasting 1e tot en met 4e kwartaal;
  - d. Overzicht uren- en kilometerregistratie;
  - e. Bankafschriften van uw (zakelijke) rekening in de periode van de zelfstandige activiteiten dienen opvraagbaar te zijn.
- Aan de hand hiervan wordt vastgesteld of terugvordering van verleende bijstand moet plaatsvinden of dat de klant nog recht heeft op een nabetaling. De inkomsten worden op jaarbasis vastgesteld;
  - 11. Er mag geen sprake zijn van oneerlijke of valse concurrentie. Dit betekent dat prijzen en tarieven alsook het bruto winstmarge niet lager mogen zijn dan in de branche gebruikelijk is;
  - 12. De zelfstandige activiteiten moeten een inkomen opleveren dat leidt tot een verlaging van de bijstandsuitkering;
  - 13. Indien de zelfstandige werkzaamheden niet meer kunnen worden aangemerkt als zijnde van bescheiden omvang, moet de klant een keuze maken tussen:
    - a. het terugbrengen tot een bescheiden niveau;
    - b. uitbouw van de activiteiten tot een volwaardig bedrijf of beroep.

Bij gebleken levensvatbaarheid bestaat dan wellicht de mogelijkheid om als startende ondernemer bijstand in het kader van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) te ontvangen.

- 14. Inkomstenvrijlating op basis van artikel 31 lid 2 onder n Participatiewet, artikel 8 lid 2 IOAW en artikel 8 lid 3 IOAZ is van toepassing.

2. Préstartfase

In de préstart wordt de klant in de gelegenheid gesteld om een bedrijfsidee nader te onderzoeken en een volledig en toetsbaar ondernemingsplan op te stellen. De préstart is de voorbereidingsfase op het volledig zelfstandig ondernemerschap en valt onder het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

Doelgroep

Mensen met een PW- of een IOAW-uitkering en niet-uitkeringsgerechtigden die zich richten op het volledig zelfstandig ondernemerschap.

Duur

De klant krijgt maximaal twaalf maanden de tijd om een ondernemingsplan te maken. In de praktijk wordt in eerste instantie toestemming gegeven voor een periode van 4 maanden. Dit is gemiddeld genomen voldoende tijd en door de klant in een strakker tijdsregime te plaatsen wordt er voortgang gehouden in het traject.

Begeleiding

Het Regionaal bureau zelfstandigen (Rbz) begeleidt de klant bij het opstellen van een toetsbaar ondernemingsplan. Mocht er intensieve begeleiding nodig zijn zal het Rbz hiervoor een extern bureau vragen. De kosten van de begeleiding zijn voor rekening van de gemeente. Een toetsbaar ondernemingsplan houdt in dat het ondernemingsplan alle onderdelen bevat om de levensvatbaarheid van het plan te kunnen beoordelen.

Periodieke uitkering

Gedurende de préstart behoudt de klant een PW- of een IOAW-uitkering en hoeft hij/zij niet te solliciteren.

Voorwaarden

Aan het prestarttraject zijn geen bijzondere voorwaarden verbonden.

3. Overige Inkomsten

Naast de PTO en de Préstartfase hanteren we een regeling voor klanten die bruto inkomsten hebben, maar die geen baan in loondienst hebben en die ook niet als (parttime) zelfstandige kunnen worden aangemerkt.

Wat zijn overige werkzaamheden

Als de klant werkzaamheden verricht waarvoor bruto-inkomsten worden ontvangen, vallen deze onder de categorie 'overige inkomsten'. Dit zijn namelijk andere inkomsten dan uit loondienst, waarvoor nettoloon wordt ontvangen. Over de bruto-inkomsten zal nog loonheffing en Zvw (Zorgverzekeringswet) moeten worden betaald. Voorbeelden zijn: huishoudelijke hulp, postbezorger bij Sandd of gastouder.

Doordat de PW-uitkering een netto-uitkering is, ontstaat er een verschil. Dit verschil bestaat uit nog te betalen loonheffing en Zvw. Om te voorkomen dat de klant hierdoor onder bijstandsniveau komt, wordt de afrekening na afloop van het jaar gemaakt.

Eindafrekening

Binnen de “Regeling Overige Inkomsten” vindt er geen begeleiding plaats. De belastingaanslag achteraf wordt verrekend met de uitkering. In het algemeen betekent dit, dat de belastingaanslag voor rekening van de gemeente komt (de inkomsten zijn achteraf lager dan maandelijks zijn gekort op de uitkering).

Steenwijk, 10 december 2024

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

*de secretaris,
Marco de Graaf*

*de burgemeester,
Rob Bats*